

คุณภาพการศึกษาไทย 'แย่' แต่ไม่ถึงกับ 'ห่วย'

ประเทศ	คะแนนของ WEF	PISA 2009 (การอ่าน)
 สิงคโปร์	5.8	526
 มาเลเซีย	5.1	414
 บรูไน ดารุสซาลาม	4.7	-
 ฟิลิปปินส์	4.1	-
 อินโดนีเซีย	4.1	402
 กัมพูชา	3.9	-
 เวียดนาม	3.6	-
 ไทย	3.5	421

หน้าต่างความคิด

● เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
ม.ธุรกิจบัณฑิตย์

พลังการจัดอันดับคุณภาพการศึกษา โดย World Economic Forum (WEF) ที่ยกให้ไทยเป็นอันดับบ๊วยใน 8 ประเทศของอาเซียน (ไม่นับพม่าและลาว) กลายเป็นประเด็นร้อนที่กระทรวงศึกษาธิการต้องรับไปคิดต่อ ความจริงแล้วปัญหาคุณภาพการศึกษาในบ้านเราไม่ใช่เรื่องใหม่ คะแนนสอบ PISA TIMSS หรือแม้แต่คะแนน O-Net ที่ไปไหนทางเดียวกันว่า คุณภาพการศึกษาของเรานับวันมีแต่จะแย่ลง แต่ที่เราต้องตอบให้ได้คือ ตอนนี้อยู่ที่คุณภาพการศึกษาของเราถึงขั้นบ๊วยเหมือนที่ WEF จัดอันดับเราจริงหรือเปล่า?

ก่อนจะฟันธงอะไรลงไป เราต้องเข้าใจก่อนว่า การจัดอันดับครั้งนี้ของ WEF เป็นผลจากการถามนักธุรกิจด้วยคำถามว่า "ท่านคิดว่าระบบการศึกษาในประเทศของท่านสามารถตอบสนองต่อการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีเพียงใด" โดยการตอบจะมีเกณฑ์คะแนนให้เลือกตั้งแต่ 1 ถึง 7 คะแนน คะแนนที่ต่ำแสดงถึงระดับการตอบ

สนองที่น้อย คะแนนที่สูงแสดงถึงระดับการตอบสนองที่ดีขึ้น ดังนั้น คะแนนการจัดอันดับที่ได้ จึงเป็นเพียงความคิดเห็น โดยเทียบกับความคาดหวังของผู้ตอบ ไม่ได้ตั้งอยู่บนการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยตรง ซึ่งต่างกับการสอบ PISA ที่เป็นการวัดความสามารถในการใช้ความรู้ ไม่ได้วัดความจำ หรือความสามารถในเชิงเทคนิค

ตารางที่นำเสนอ แสดงผลคะแนนของ WEF และคะแนนสอบด้านการอ่านของ PISA ปี 2009 หากนำคะแนน 2 ชุดนี้มาเทียบกัน จะเห็นถึงความสอดคล้องและความขัดแย้ง ความสอดคล้องก็คือ ไม่ว่าจะใช้ผลของ WEF หรือ PISA มาเป็นไม้บรรทัดวัด สิงคโปร์ก็ยังคงเป็นที่หนึ่งในอาเซียน ส่วนความขัดแย้งคือ มาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งมีอันดับ WEF สูงกว่าเรากลับมีคะแนน PISA ต่ำกว่า

ด้วยเหตุนี้ เราจึงไม่ควรตีความผลที่ได้ว่า "คุณภาพการศึกษาของไทยแย่ที่สุดในอาเซียน" แต่ควรตีความว่า "เมื่อเทียบกับที่นักธุรกิจคาดหวังไว้ ระบบการศึกษาของเราตอบโจทย์ด้านการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้น้อยที่สุดในอาเซียน"

หากเรายอมรับว่า การเรียนรู้ในระบบก็เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของประเทศ การประเมินความสำเร็จระบบการศึกษา จึงไม่ใช่เกรดเฉลี่ย หรือสถาบันการศึกษาที่ได้เรียนต่อ แต่เป็นความ

สามารถในการทำงานได้ตามที่นายจ้างคาดหวังไว้หรือไม่ นี่เป็นตรรกะหลักที่ WEF ใช้ในการพัฒนาแนวทางการให้คะแนน

ตรรกะอีกประการหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังการประเมินของ WEF ก็คือ แต่ละประเทศมีระดับการพัฒนาไม่เท่ากัน ทักษะความรู้ความสามารถที่แรงงานจะต้องใช้จึงต่างกัน ความคาดหวังของนายจ้างจึงต่างกัน การวัดโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานเดียวกันกับประเทศที่แตกต่างกัน จึงอาจจะใช้วิธีการที่เหมาะสมเสมอไป

กัมพูชามีระดับการพัฒนาที่ต่ำกว่าเรา แรงงานที่นายจ้างต้องการเป็นกลุ่มที่มีความรู้ไม่สูงมาก เศรษฐกิจไทยมีความก้าวหน้ากว่า

ทักษะที่ต้องการจึงมีความซับซ้อนมากกว่าตามไปด้วย ดังนั้น หากใช้ความคาดหวังของนายจ้างมาเป็นไม้บรรทัดในการวัด แบบที่ WEF ใช้ เราก็ฟันธงได้เลยว่า เราสอบตกแบบไม่มีข้อแก้ตัว

แม้การตีความของ WEF และ PISA จะไม่เหมือนกันเสียทีเดียว แต่ข้อสรุปที่ได้ยังเป็นข่าวร้ายอยู่ดี เด็กไทยเรียนหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบเข้าตั้งแต่ก่อนเริ่มอนุบาล ชีวิตวนเวียนอยู่กับโรงเรียนอาทิตย์หนึ่งไม่ต่ำกว่า 30 ชั่วโมง นั่นหมายความว่า ก่อนจะเข้ามหาวิทยาลัย เด็กไทยใช้เวลากว่า 20,000 ชั่วโมงในการเรียนรู้ในระบบ นี่ยังไม่นับการกวดวิชาตอนเย็นกับวันหยุดเข้าไปด้วย เวลาจำนวนมากขนาดนี้ ช่วยให้เกิดไทยทำข้อสอบได้ แต่ไม่สามารถสร้างพื้นฐานให้เด็กสามารถนำเอาความรู้เหล่านั้นไปใช้ในชีวิตการทำงานได้ตามที่นายจ้าง (นักธุรกิจ) คาดหวัง แสดงว่าการปฏิรูปการศึกษาทั้งสองครั้งที่ผ่านมา ยังไม่สามารถตอบโจทย์ของประเทศได้อย่างแท้จริง

ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศเดียวที่จำเป็นต้องยกระดับคุณภาพการศึกษา มีหลายประเทศที่เจอปัญหาแบบเดียวกัน และได้ลองผิดลองถูกมาก่อน ประสบการณ์จากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้บทเรียนสำคัญสามเรื่องที่ว่าการศึกษาไทยควรทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง

เรื่องแรก จำนวนเงินที่ใช้ในระบบการศึกษาที่มีความสำคัญน้อยกว่าการเลือกใช้งาน

อย่างมีประสิทธิภาพ (จะแจกแท็บเล็ต หรือ
ติดไฟเพิ่มเพื่อห้องเรียนที่มีแสงสว่างเพียงพอ)

เรื่องที่สอง คุณภาพของครูมีความสำคัญ
มากกว่าขนาดของโรงเรียนหรือขนาดของชั้น
เรียน (ยุบโรงเรียน หรือ เลือกคนเก่งมาเป็นครู)

เรื่องที่สาม การเรียนการสอนที่ครูเป็น
ใหญ่ได้ผลน้อยกว่าการเรียนการสอนที่เน้น
การเติบโตทางความคิดของเด็ก (เอาใบงานให้
นักเรียนไปทำมาส่ง หรือ เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา
ไปด้วยกัน โดยครูทำหน้าที่เป็นโค้ชแบบเดียวกับ
ทีมวอลเลย์บอลหญิงของไทย)

ที่น่าสลดที่สุดก็คือ เด็กไทยสมัยนี้เรียน
หนักมากจนแทบไม่มีเวลาพักผ่อน แต่ยิ่งเรียน
กลับยิ่งล้มเหลว ไม่รู้ว่าวัยเด็กที่ต้องสูญเสียไป
มันคุ้มค่ากับผลตอบแทนที่ได้กลับมาหรือไม่
หากเป็นแบบนี้ ต่อให้เรียนกันวันละ 24 ชั่วโมง
เราก็ยังต้องวิ่งตามหลังกินฝุ่นของประเทศ
เพื่อนบ้านในอาเซียนของเราต่อไป

คุณภาพของการศึกษา คือ คุณภาพของ
ลูกหลานของเรา เพราะฉะนั้น แม่คำว่า "แย่"
จะดีกว่าคำว่า "ห่วย" แต่ไม่ว่าจะเป็นคำไหน
ถ้าเกิดขึ้นกับเด็กไทยก็น่าเสียใจทั้งนั้น